

Danmarks flotteste mand kom ikke til Thisted

*Et brev åbner vinduet ind til
begyndelsen af 1900-tallet*

Af Orla Poulsen

Lokalhistorie handler om noget, der er sket. Som regel da. Her er en historie om en begivenhed, der ikke fandt sted. Men omstændighederne fortæller ikke desto mindre lokalhistorie.

Vi er tilbage i begyndelsen af det forrige århundrede, der er grøde inden for sport og idræt. En ny klub har set dagens lys over fjorden: Thisted Roklub. Og foreninger slår sig sammen og bliver til Thisted Idræts Klub. J. H. Nielsen er redaktionssekretær på en af byens aviser, han er en meget aktiv mand med mange jern i ilden, især idrætten har den unge ihærdige mands udelte interesse. Han er aktiv både i robåd, på grønsvær og i bestyrelser. Han er en af dem, der har sat spor i den lokale historie. Og han hørte til dem, der ikke smed breve i papirkurven, når de var læst; de blev "lagt i arkiv", så vi i dag er i stand til at følge med i, hvad der rørte sig dengang i begyndelsen af 1900-tallet. Og altså også hvad der *ikke* skete. Det er vigtigt også at få *det* med!

Brevet fra Klampenborg

Blandt brevene er der et fra J. P. Müller, afsendt fra Klampenborg til Thisted 24. oktober 1906. Et brev fra en mand, der angiveligt på dette tidspunkt blev karakteriseret som "Danmarks flotteste", der havde udviklet et "system" til styrkelse af legemssundheden; det gjorde ham berømt langt ud over Danmarks grænser.

Det var indlysende set af unge Nielsen - denne Müller ville være, hvad man i dag ville kalde et "scoop" at få til Thisted. Opvisning af "systemet" trak alle steder fulde huse, og overskuddet tilfaldt altid idrætsforeninger, velgørende formål eller lignende. Det drejede sig

altså også om de penge, foreninger altid er i bekneb for - dengang som nu.

J. P. Müller var en eftertragtet mand, omstridt og omtalt. Opvisningerne foregik "for åbne vinduer", så det gjaldt også om at finde det rigtige tidspunkt.

Mellem øvelserne i dette "system" - udøvet for åbent vindue, nøgen, fordi huden trængte til et "luftbad", der åbnede alle porer - havde Jørgen Peter Müller fattet pennen og derefter skrevet til den unge mand i Thisted:

"Hr. Redaktionssekretær

J.H. Nielsen.

De maa meget undskylde, at jeg kommer saa sent med min Besvarelse af Deres venlige Brev af 27' Febr.

Men dels har jeg været bortrejst den meste Tid, og dels er jeg først nu kommen rigtig i Gang med Besvarelsen af de mange Hundrede Breve, der laa til mig, da jeg kom hjem.

Desværre maa jeg meddele, at jeg foreløbig ikke mere opviser her i Landet, da jeg stadig modarbejdes i mine Bestræbelser, og det endog af Regeringen og meget højtstaaende Personer.

Men der kommer maaske senere bedre Tider.

Med Højagtelse

Deres

JP Müller"

Fra svagelig til kraftkarl

Idrætten er en væsentlig del af det store sundhedsprojekt. En sund sjæl i et sundt legeme. I dag en kliché, en talemåde - dengang alvor og noget man højtideligt tog i mund.

I "Thisted Købstads Historie" nævnes som et blandt flere eksempler de glade soldyrkere ved Simons

Bakke, der havde lod i det 20. århundredets livsudfoldelse, nemlig behovet for kropslig frigørelse. Det var ikke blot renlighed, der var det nye sundhedsprogram, men også lys og luft. Der var ny viden og ny bevidsthed på vej. Man vidste godt, at lys, frisk luft og hygiejne var nødvendige for at undgå smitsomme sygdomme. Folk tog ud af byen og førte et friluftsliv, hvor de holdt "søndagspicnic" og badede ved kysterne.

Der blev arbejdet for folkesundheden fra flere sider. J. P. Müller troede på sundhed og gymnastik og holdt foredrag om ren og sund livsførelse i hele Europa.

Det er i dette perspektiv, man skal se forsøget på at få ham til Thisted. Danmarks flotteste mand, en fantast eller foregangsmand. Menerne var delte.

"Mit System" - som var titlen på hans bog fra 1904 - var solgt i 300.000 eksemplarer i ni lande og nye udgaver var på vej ud i Europa. En øvelsestavle opklæbet på pap til ophængning på "sovekammervæggen" var en del af dette "system".

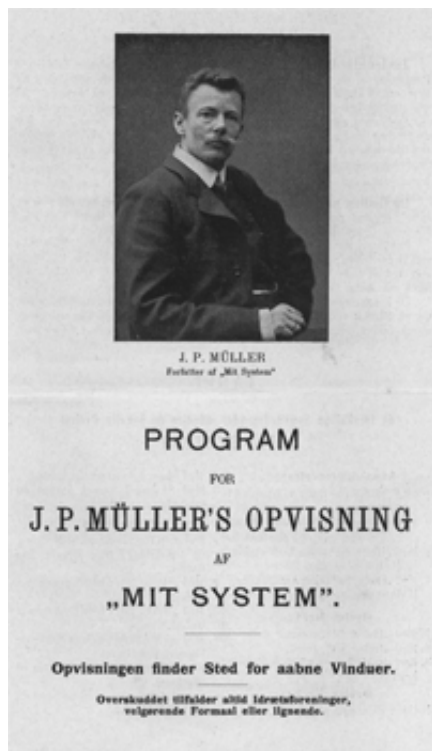
Vejen til sundhed og velvære, til et jernhelbred og en flot figur, den stod åben for enhver, der selv ville gøre noget ved det. Fra at være svagelig som barn "og stedse syg" havde han udviklet sig til denne kraftkarl: Mester i hammer- og diskoskast, indehaver af

Danmarksrekorder i løb og holdkaptajn på Skandinaviens hurtigste toer med styrmand.

J. P. Müller ville virkelig have været en mand at komme efter, hvis han altså var kommet til Thisted dengang i 1906. Nu forbliver han en sidehistorie i den lokale historie, men der er antydninger i brevet til den unge thistedbo, der viser hen til Müllers senere skæbne. Hvad ligger der bag bemærkningen om, at "Regeringen og meget højtstaaende Personer" skulle modarbejde sundhedsapostlen? Vi kan ikke vide det i dag. Til gengæld kan vi ved opslag i et ældre lektion få at se, at J. P. Müller få år efter flyttede til England, hvor han blev direktør for et gymnastikinstitut, der bar hans navn. Under Første verdenskrig strøg han af hensyn til sine engelske sympatier de to prikker i sit navns tyske ü og kaldte sig J. P. Muller.

Herefter toner hans historie ud og dukker med brevet i Thisted-arkivet op som et billede, der kommer til syne i en fotografers fremkalderbakke. Og hvis han ikke tidligere har hørt til den lokale historie, så gør han det nu. Ikke ved sin personlige fremtræden, men som et udtryk for tidens ånd i begyndelsen af forrige århundredet - set fra Thisted.

Müllers recept

Hvad nytter det at man får armmuskler som en matros, hvis resten af kroppen bliver forsømt? Det er vigtigt at have stærke lunger og hjerte, sund hud, kraftig fordøjelse, solide nyrer og lever. Sådan!

Det var J. P. Müllers svar til dem, der havde skabt andre "systemer" til udvikling af muskulaturen. Håndvægte, snedige apparater, træk i elastiske snore. Alt det, der ydede modstand og gav kræfter. Det var helt forkert. Det var også forkert kun at dyrke én sport og kun den. Og diæten var vigtig: "Brød, kartofler, grøntsager og mælkemad. Højest en halv frikadelle nu og da". Det var, hvad børn burde have. Og så nedfældede han sine erfaringer i bogen "Mit System; 15 minutters dagligt Arbejde for Sundhedens skyld".

Et kvarters gymnastik hver dag, afvaskning og frottering foran et åbent vindue. Det var Jørgen Peter Müllers recept. I bogstaveligste forstand. Den gav ham så mange penge, at han ikke behøvede nogen fast stilling resten af livet og i lange perioder kunne tage ophold i udlandet. Han var en sand sundhedsapostel med muskler og sund hud, livsduelige indre organer, og han var en profet, der ikke var agtet alle steder i sit fædreland.

Men i Thisted var der i al fald én tilhænger, og der kunne givet være kommet andre til, hvis det var lykkedes at få J. P. Müller til byen. Han ville sikkert blive modtaget med åbne arme og vinduer ...